

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Leto XXVII. Štev. 14. (854)

T R S T - 26. septembra 1975

150 lir

Konkretni predlogi za premostitev gospodarske in politične krize v deželi

Iz dokumenta deželnega izvršnega komiteja KPI

Deželni izvršni komite KPI je proučil gospodarski in politični položaj v Furlaniji-Juljski krajini in stanje delavskega gibanja za obrambo in razvoj zaposlitve. Poročilo je izdelal deželni tajnik Cuffaro, v razpravi pa so sodelovali naslednji člani izvršnega komiteja: Lizzero, Bergomas, Zorzenon, Renzo Pascolat, Proserpio, Migliorini, Tarondo, Colli in Moschioni.

Kriza v naši deželi in državi, tako ugotavlja izvršni komite KPI, je odraz splošne krize, ki je zajela ves kapitalistični svet, njene posledice pa so: nazadovanje proizvodnje, zmanjšanje delovnih mest, občuten porast števila ur dopolnilne blagajne, draginja, ki je prizadela predvsem delavske množice in ki negativno vpliva na trgovino, obrtništvo, na malo in srednjo industrijo in na kmetijstvo.

V naši deželi je kriza toliko hujša zaradi slabosti proizvodnega ustroja in obstoječih razlik vsled česar so možne nevarne posledice. Vse to sili politične sile, ki so zasidrane v preteklost, da preučijo svoje prvotne analize. To velja v prvi vrsti za krščansko demokracijo, ki je pred volitvami poudarjala, da je najbolj akutna faza gospodarske krize minila in da bo ostala vprašanja možno rešiti z ukrepi deželnega obsega.

Značilno je to, da so omenjene sile opustile utvaro, da so obstoječe težave samo rezultat neugodne konjunkturo in da mislijo na stvarnejšo analizo položaja, v katerem se nahaja naše gospodarstvo. Toda ta revizija bi bila odveč, če je ne bodo spremljali konkretni ukrepi velikega obsega in temeljita politična preusmeritev.

Prvi preizkusni kamen bo podpora, ki naj bi jo omenjene sile nudile delavskim bojem pod vodstvom enotnih sindikatov za obrambo in razvoj zaposlitve ter za doseg ciljev gospodarske obnove, razširitve proizvodne osnove in demokratičnega načrtovanja, ki so neobhodno potrebni za zdravljenje in razvoj države.

V akciji za izhod iz obstoječe krize in uresničevanja razvoja je temeljnega pomena vloga deželne ustanove. Vloga te ustanove mora priti do izraza že sedaj, ob uveljavljanju vladnih ukrepov na gospodarskem področju. Dežela mora sodelovati pri uresničevanju teh ukrepov, istočasno pa zahtevati še druge vladne ukrepe in nove oblike investicij ter nove odnose med državo in deželo.

Izvršni komite KPI Furlanije-Juljske krajine poudarja, da je potrebna taka iniciativa, ki bo dejansko ustrezala enotni usmeritvi dežel, smotrni porazdelitvi sredstev in ki bo v skladu z neposrednim sodelovanjem z deželnim svetom in krajevnimi ustanovami. Obstoječi položaj narekuje takojšnjo konfrontacijo med političnimi silami sedanje večine in KPI glede nujnih ukrepov za premostitev krize in glede splošnega program avtonomistične politike in načrtovanja. Ta zahteva izhaja tudi nova stvarnost, ki je nastala po volitvah 15. junija. Konfrontacija je potrebna tudi zato, da se odpravi obstoječe mrtvilo, politika zavlačevanja, klientelizem in birokratsko osredotočenje deželne uprave.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Desnica skuša motiti odnose med Italijo in Jugoslavijo

Kalilci miru zaslužijo
izolacijo in prezir!

Desnica še enkrat skuša s pomočjo več ali manj verodostojnih "tatov dokumentov", podžigati umetna protislovja med Italijo in Jugoslavijo, v zvezi s starim problemom 'cone B'. Na vse načine skušajo kaliti obstoječe odnose med dvema državama in preprečiti možnost nadaljnjega napredka v odnosih s sosednjo republiko. Obsodbe vredno je, da se v te manevre spuščajo tudi parlamentarci demokratičnih strank, ki ohranjajo tako na desnici svojo volilno bazo.

Če pa kdo misli, da lahko tako srdito kampanjo izkoristi in povzroči nazadovanje v procesu dobrih meddržavnih odnosov in premoščanja, znotraj države, škodljivih nacionalističnih izbruhov, naj ve, da si dela le utvare. Tržaško prebivalstvo, delavci in gospodarsko produktivni sloji, vedo, kolikšna je vrednost tako naporno ustvarjenih odnosov. Zato želijo živeti v miru, hočejo rešitev vseh problemov v duhu prijateljstva in sodelovanja, zaradi katerega so srečanja in plodne izmenjave značilnost našega mejnega področja.

Na kampanjo, ki jo desnica obnavlja, moramo odgovoriti z izolacijo in prezirom. To je izolacija in prezir, ki si jo zaslužijo kalilci miru, ki so našim krajem prizadejali že toliko gorja in trpljenja.

Rešitve še odprtim vprašanjem, če morajo priti, ne bodo imele koristi od srditih reakcij in lažnega ogorčenja. Šovinističnim izbruhom moramo zoperstaviti trdno in odgovorno enotnost vseh demokratičnih sil in preprečiti možnost, da bi desnica, ki je že bila diskvalificirana in odrinjena v zavesti tržaškega mesta in Italije, lahko na kakršenkoli način oškodovala naše demokratično sožitje.

Delni pogled na udeležence šempolajske mladinske prireditve

KONKRETNI PREDLOGI

(Nadaljevanje s 1. strani)

Izvršni komité KPI Furlanije-Juljske krajine poudarja, da so komunisti pripravljeni uresničiti svojo vlogo v tem okviru, in podčrtuje pomen konfrontacije med vsemi demokratičnimi silami, ki pa ne sme biti abstraktna temveč naj privede do novih konvergenč, sporazumov in sodelovanja v zavzemanju za premostitev resnih problemov. Središče konfrontacije med vsemi demokratičnimi silami naj bo deželni svet, ki ga je treba zato v polni meri ovrednotiti. Izboljšati je treba iter za nove zakone, prenoviti deželne svetovalske skupine in njihova predsedstva, v katerih morajo biti zastopane vse demokratične sile, ki so zastopane v deželnem svetu. Skupaj z drugimi deželami je treba poiskati nove oblike odnosov med deželnim svetom, parlamentom in vlado. V okviru teh ukrepov spada tudi reševanje vprašanj slovenske manjšine.

Deželni izvršni komité KPI poudarja tudi zahtevo po takojšnji ustanovitvi področnih kompenzorijev, ki bi omogočila decentralizacijo sredstev in oblasti. V tem okviru je treba izvesti revizijo deželnih in poldeželnih ustanov, ukiniti nepotrebne ustanove, katerih osebje naj bi prešlo v decentrirane organizme.

Bistvenega pomena pri dejanskem uvajanju politike gospodarskega in urbanističnega načrtovanja je mobilizacija vseh razpoložljivih sredstev. Ogromni kapitali, ki so nakopičeni v bankah, naj služijo za javne investicije. V ta okvir se spadajo tudi posegi na raznih področjih gospodarstva in torej dejanska uresničitev večletne politike deželnih izdatkov, začnši s proračunom za leto 1976.

Potrebno je čimprej na demokratičen način izdelati področne načrte za kmetijstvo. Na te načrte je treba gledati ne le kot na elemente povečanja in kvalitete proizvodnje temveč kot na bistvene činitelje usreničevanja razvoja, zaposlitve in stalne integracije proizvodnih sistemov.

Deželni izvršni komité KPI daje svoje ocene v pretres drugim demokratičnim silam in poudarja nujnost konfrontacije o témah, s katerimi se je spoprijel. Končno, KPI poziva vse demokratične sile v deželi in še posebej socialiste, naj se skupno zavzamejo za čimprejšnji politični preokret na deželni ravni, zato da se bo prenehalo mrtvilo deželne ustanove. Komunisti zagotavljajo, da bodo delovali zato, da se proces, ki se je začel z ustanavljanjem novih uprav, še bolj razširi in utrdi, zato da se ustvarijo pogoji za nove kongergence in demokratične sporazume.

Predstavniki tržaške federacije KPI na obisku v Bujah

V Bujšini je bila v torek gost tamkajšnjih političnih organizacij delegacija tržaških komunistov, ki jo je vodil tajnik Giorgio Rossetti, sestavljali pa devinsko nabrežinski župan posl. Albin Škerk, miljski župan Gastone Millo, načelnik svetovalske skupine KPI v Trstu Fausto Monfalcon in članica pokrajinskega tajništva Jelka Gerbec. Z bujske strani so delegacijo sprejeli občinski tajnik Zveze komunistov Ivica Berlingi, predsednik občinske skupščine Luciano Benolič, predsednik SZDL Ivan Matejčič, predsednik sindikalne zveze Andro Laganis in predsednik krajevne skupnosti Italijanov Dario Forza.

Med razgovorom so predstavniki Bujščine seznanili tržaške komuniste s sistemom delegatskega in samoupravnega vodenja. Razgovori so potekali v prisrčnem ozračju in so potrdili važnost nadaljnjih stikov ter velikih možnosti sodelovanja ter izkušenj. Ob zaključku obiska je tajnik tržaške federacije Giorgio Rossetti povabil predstavnike družbeno-političnih organizacij Bujščine na obisk v Trst, da se tako utrdi prijateljstvo in razvije sodelovanje.

Šempolaj

Praznik komunistične mladine

V nedeljo, 21. t.m. je bil v Šempolaju praznik komunistične mladine. V okviru praznika je bilo več prireditev, tako nastop skupine harmonikarjev šole

Poslanec Albin Škerk je poslal ministru za prosveto pismo, v katerem ga opozarja, da bi bila ukinitve 4. razreda na trgovski šoli v Gorici zelo škodljiva za slovensko manjšino. Ministra vabi, naj prouči zadevo ter omogoči nemoteno nadaljevanje pouka na omenjeni šoli.

Glasbene matice in slikarski ex-tempore za mladino. Med prosto zabavo je igral ansambel Veseli planšarji.

O pomenu praznika je govorila nabrežinska občinska svetovalka Stanka Mokole. Med drugim je dejala, da je namen praznika združiti čimveč mladine v organizaciji mladih komunistov in pristopiti k aktivnejšemu organiziranemu delovanju. Govorila je tudi o pomenu volitev, ki so bile 15. junija letos, ki so tudi po zaslugi mladih volivcev ustvarile v vsej državi velik politični preokret.

V nadaljevanju svojega govora je Stanka Mokole poudarila nujnost večje angažiranosti mladine tudi na kulturnem področju in v družbeno-političnih organizacijah. Omenila je tudi nekatera aktualna krajevna vprašanja, ki živo zanimajo nabrežinske občane, npr. vprašanje ustreznosti

zdravniške službe, javnih prevozov na področju občine, celodnevni pouk v osnovnih šolah ipd. Naglasila je tudi nujnost, da bi v Nabrežini čimprej zgradili kulturni dom in izpopolnili športne naprave.

Udeležence praznika sta pozdravila tudi predstavnik organizacije mladih komunistov Sigoni in poslanec Albin Škerk.

V okviru praznika komunistične mladine v Šempolaju je bila tudi tekma v ex tempore za najmlajše. Za to tekmo je vladalo precejšnje zanimanje

PRAZNIK KOMUNISTIČNEGA TISKA V BARKOVLJAH

"V soboto 27. in nedeljo 28. septembra bo na vrtu prosvetnega društva v Barkovljah (ulica Bonafata 6) praznik komunističnega tiska ki ga prireja sekcija "M. Matjašič" iz Barkovelj.

V soboto 27. septembra se bo praznik začel ob 17. uri, v nedeljo 28. septembra pa ob 15.30. Nastopila bosta glasbeni skupini "Canzoniere Triestino" in skupina znane pevke "Mete Maluš" iz Ljubljane. Govorila bosta sen. Vittorio Vidali in Stojan Spetič. Ob tej priliki se bo izrazila solidarnost s Španskimi antifasisti in rodoljubi zatirane baskovske manjšine, ki jih je fašistični Frankov režim obsodil na smrt.

Oba večera bo prosta zabava. Igral bo ansambel Pascal.

PRISPEVKI

Pred dvema leti je umrl tov. Josip Kuret iz Boljunca št. 240. Soprog in sinova se pokojnega hvaležno spominjajo. V počastitev njegovega spomina prispeva 5.000 lir za sklad Dela.

Ob priliki poroke sina Valterja z Luciano Madoto daruje Miro Žerjal iz Boljunca št. 133 z družino 5.000 lir za prosvetno društvo France Prešeren, 5.000 lir za sportno društvo Breg, 5.000 lir za godbo na pihala iz Brega in 5.000 lir za sklad Dela.

Iskrena hvala.

Gostovanje pevskega zbora Kočo Racin iz Skopja v Doberdobu in Nabrežini

Pevce iz Skopja je v Nabrežini pozdravil tudi župan Albin Škerk. V imenu pevcev se je zahvalil predsednik Djavid Begovski

Na sprejemu v Dolini je župan Edvin Švab podaril gostom iz Makedonije spominsko plaketo.

Prosvetno društvo Jezero - Doberdob je gostom iz Skopja podarilo košaro cvetja, katero sta, po koncertu, dve pevki odnesli k spomeniku padlim za svobodo

Pevski zbor Kočo Racin iz Skopja je ob priliki mednarodnega tekmovanja pevskega zbora, ki ga prireja pevsko društvo Cesare Augusto Seghizzi v Gorici, gostoval tudi v Doberdobu in Nabrežini. Vrnili se obisk zbora Jezero in Igo Gruden, ki sta pred leti gostovala v Makedoniji. Tako v Doberdobu kot v Nabrežini so makedonskim gostom priredili prisrčen sprejem. Obeh koncertov se je udeležilo veliko število ljubiteljev zborovskega petja, med katerimi so bili tudi predstavniki krajevnih oblasti. Po koncertu v Doberdobu je društvo Jezero priredilo tovariško srečanje v društvenih prostorih. Tu je zapel nekaj pesmi zbor Jezero, ki ga vodi prof. Silvan Križmančič, igral je tudi domači mladinski ansambel. Goste so pozdravili: društveni predsednik Karel Ferletič, predstavnik slovenske prosvetne zveze Danilo Nanut in podžupan dr. Mario Lavrenčič. V Nabrežini so med koncertom spregovorili: društveni predsednik Stanko Devetak, predsednik Slovenske prosvetne zveze Klavdij Palčič in poslanec Albin Škerk.

Gostje iz Makedonije so obiskali tudi Dolino. Vrnili so obisk prosvetnemu društvu in pevskega zbora Valentin Vodnik, ki je pred več leti gostoval v Skopju. Na sprejemu, ki je bil v gostilni "Pri studentu", so goste pozdravili predstavniki društva in zbora Valentin Vodnik, Slovenske prosvetne zveze, dr. Roberto Hlavaty, deželni svetovalec Dušan Lovriha in župan Edvin Švab.

V vseh treh krajih se je v imenu gostov iz Makedonije zahvalil tov. Djavid Begovski ter izrazil željo, da bi se stiki naših društev z društvom Kočo Racin nadaljevali in še bolj utrdili.

Posvet o slovenskem šolstvu v Italiji

Slovenski raziskovalni inštitut v Trstu prireja posvet o slovenskem šolstvu v Italiji. Posvet je v Kulturnem domu v Trstu. Začel se je v četrtek, 25. t.m., zaključil pa se bo v soboto, 27. t.m. V četrtek so bila na sporedu predavanja prof. Borisa Lipužiča (Slovenija), dr. Avgušтина Malleja (Koroška), dr. Darka Bratine (Goriška), prof. Pavla Petriciga (Slovenska Benečija); v petek pa predavanja dr. Karla Šiškovca, Sergija Lipovca, prof. Nade Pertot, Marte Ivašič in Suzi Pertot (Trst), Verene Korsič (Gorica) in prof. Viljema Černa (Slovenska Benečija).

Program za soboto, 27. septembra je naslednji:

ob 9. uri: prof. Aljoša Volčič: "Učni programi slovenske srednje šole"; dr. Vladimir Vremec: "Nekaj misli o vzgoji, ki jo posreduje sedanji učni sistem"; dr. Pavel Fonda: "Šola in problemi umskega zdravja"; Žarko Hrvatič: "Vloga in pomen glasbene vzgoje v okviru in izven današnjega šolskega sistema za slovensko manjšino v Italiji"; Živa Gruden: "Šola in jezikovna kultura"; Igor Tuta: "Vloga audiovizivnih sredstev pri pouku".

V soboto, 27. septembra ob 16. uri je na sporedu diskusija.

Padriče - Gropada

Proslava 30-letnice osvoboditve

Prosvetno društvo Slovan iz Padrič in športno društvo Gaja iz Gropade in Padrič sta priredili slovesno proslavo 30. obletnice osvoboditve izpod nacifašizma. Prireditve so se začele že prejšnjo soboto z otvoritvijo novih športnih objektov v Gropadi, nadaljevale pa so se skozi ves teden z raznimi športnimi in drugimi prireditvami. Osrednje slavlje je bilo preteklo nedeljo. Tega slavlja so se udeležili tudi številni gostje iz Šoštanja.

V nedeljo so bile na sporedu tudi spominske svečanosti ob spomenikih padlim in ob kipu partizanskega pesnika Kajuha, po katerem je poimenovana krajevna osnovna šola. Osrednja nedeljska prireditev je bila v Padričah. Na njej so sodelovali: moški pevski zbor Slovan in mladi recitatorji iz Padrič, mešani pevski zbor Svoboda, moški oktet in pihalna godba iz Šoštanja.

Na osrednji slovesnosti je najprej spregovoril predsednik PD Slovan Rafael Grgič. Zahvalil se je vsem, ki so pripomogli k uspehu prireditve, še posebej pa se je zahvalil gostom iz Šoštanja. Spregovoril je tudi predstavnik gostov iz Šoštanja.

Slavnostni govor je imela domačinka prof. Nataša Kalc. Med drugim je dejala:

“Prav je, da dostojno proslavljamo zmagovite in odločilne trenutke naše zgodovine, da jih obujamo s petjem, recitacijami, športnimi prireditvami in tudi s prosto zabavo v prijetni družbi, vendar nam te proslave ne smejo pomeniti samo to. Biti morajo predvsem glas naših, še vedno nedoseženih pravic, naših problemov, in tudi glas iskrene solidarnosti z narodi, ki živijo še vedno tako, kot je živel naš narod pod zatiralno diktaturo.

Govornica je zatem poudarila naslednje.

Celotna naša narodnostna skupnost v zamejstvu, torej tudi naša vas je bila v teh

tridesetih letih velikokrat prizadeta na vseh ravneh. Pravice so nam bile le delno dane in kar smo dosegli, smo si priborili z velikimi težavami. Še vedno se nam marsikje in marsikdaj osporava uporaba materinega jezika, še vedno so naše šole, društva, gledališče in druge ustanove zapostavljene. Kar pa nas najbolj prizadene in česar ne smemo na noben način dopustiti je, da se bo še vnaprej odločalo o nas, o naših vaseh, o našem življenjskem prostoru, ne da bi nas kdo kaj vprašal”.

V nadaljevanju svojega govora se je Nataša Kalc dotaknila številnih perečih vprašanj, ki živo zanimajo zlasti domačine iz Padrič. Govorila je o nasilnih razlaščajnih, ki so že v preteklosti prizadela številne domačine, o nesmiselnih naseljih, ki so jih zgradili že za časa anglo-ameriške okupacijske vojske, o begunskih naseljih, naftovodu ipd., odločno je obsodila nameravano gradnjo kaznilnice za mladolletnike in nadaljnje morebitno razlaščanje zemljišč, ki so last domačinov iz Padrič.

Na slavnosti v Padričah je govoril tudi Mirko Kapelj. Najprej je priredil goste in vse udeležence pozdravil v imenu Slovenske prosvetne zveze in poudaril, da je naravno, da so vaščani iz Padrič in Gropade priredili tako pomembno slavlje, saj so v osvobodilnem boju dali velik delež. Zatem je izrekel priznanje mladim rodovom, ki sledijo vzorom svojih prednikov in ohranjajo žive tradicije protifašističnega odporstva.

Grajal je bedne poskuse raznik skupin, ki v napačni luči prikazujejo partizanski boj. Govoril je tudi o vlogi, ki so jo imela prosvetna društva v dobi fašističnega nasilja, ko so skrivaj nadaljevala svoje poslanstvo, in o vlogi, ki jo imajo prosvetna, športna in druga društva sedaj. Spomnil se je tudi slovenskih rodoljubov, ki so bili pred 45. leti ustreljeni pri

Bazovici in primerjal tedanje dogodke z današnjimi dogodki v Španiji. Udeležence slavlja je povabil naj protestirajo proti obsodbam rodoljubov v Španiji in izrazijo svojo solidarnost z obsojenimi.

Ob zaključku prireditve je predsednik športnega društva Gaja razdelil nagrade in priznanja udeležencem športnih iger in nekaterim mladinskega slikarskega natečaja.

Slikarsko tekmovanje v Gropadi

Nedeljskega šestega slikarskega tekmovanja v Gropadi, ki ga je organizirala KASTA — Krožek absolventov slovenske trgovske akademije v Trstu — se je udeležilo nad 60 slikarjev ter mladih slikarjev. Komisija, ki so jo sestavljali inž. Tombesi, predsednik in dr. Rosolin, ravnatelj Tržaške letovišarske ustanove, dr. Molea kot predstavniki dežele Furlanije-Juljske Krajine, kritik Bambič, slikar Cesar ter gđc. Valloppi bodisi kot ravnateljica Tržaške knjigarne bodisi kot članica KASTE, je nagradila dela slikarjev. Prvo nagrado je dobil Edoardo Pirusel iz Gorice, in sicer zlato plaketo Krožka KASTE ter odkupno nagrado Tržaške letovišarske ustanove, plakete krožka KASTE so dobili še Deziderij Švara, Silvano Kaucich in Marino Marinelli, plaketo Tržaške hranilnice je dobil Renato Manuelli, pokal Založništva tržaškega tiska je dobil Franco Volk, diplome Krožka KASTE pa so prejeli: R. Kocman, G. Pacor in G. Lesi.

Mladi slikarji, ki so bili porazdeljeni v tri podkategorije, in sicer do 5., do 10. ter do 15. leta starosti, pa so se takole uvrstili: do 5. leta — Igor Križmančič (prejel je diplomu krožka KASTA), Jordan Pisani (kot nagrado je prejel barvice); do 10. leta starosti Kristian Furlan (prejel je hranilno knjižico Tržaške kreditne banke), Manuela Zobec (prejela je knjižico Slovenija, ki jo je podarila Tržaška knjigarna), Roberta Godina (prejela je diplomu krožka KASTA), Valentina Furlan (v dar je prejela barvice); do 15. leta starosti — Massimo Villatora (prejel je knjižico openske hranilnice), Fabio Villatora (prejel je knjižico o najf. slikarjih, ki jo je podarila Tržaška knjigarna), Suzana Skabar (prejela je diplomu krožka KASTA), peter Volk (prejel je plaketo tržaške pokrajinske uprave).

Turnir v počastitev 30-letnice osvoboditve

Kulturni krožek Haas v Vrdele je v okviru proslavljanja 30. obletnice osvoboditve izpod nacifašizma organiziral turnir v odbojki. Nastopile so štiri ekipe: Bor, Polet, Kontovel in Scoglietto. Končna uvrstitev je bila naslednje: 1. Bor, 2. Polet, 3. Kontovel, 4. Scoglietto. Na zaključni slovesnosti, ki je bila v nedeljo 14. t.m., je govoril občinski svetovalec Lucijan Roncelj, nagrade pa je razdelila sestra pokojnega Haasa, ki so ga fašisti umorili in po katerem je poimenovan tudi vrdejski krožek.

Slavlje v počastitev 30. obletnice osvoboditve v Padričah. Prireditve sta organizirali prosvetno društvo Slovan in športno društvo Gaja. Na osrednji slovesnosti je pel tudi moški zbor Slovan, ki ga vodi prof. Sveto grgič

Georgij Dimitrov: Fašizem in delavski razred

Sedmi kongres Komunistične internacionale v Moskvi od 25. julija do 25. avgusta 1935 je obravnaval naloge Komunistične internacionale v boju proti fašizmu in vojni. V mednarodni javnosti je zbudil veliko pozornost referat, ki ga je imel tajnik internacionale Georgij Dimitrov.

Sedmi kongres Komunistične internacionale je postavil za pglavne naloge v boju proti fašizmu naslednje: enotnost mednarodnega delavskega gibanja, ustanovitev enotne protifašistične fronte delavskega razreda in demokratičnih sil, enotnost sindikatov, zbiranje protifašistične in tudi politično neopredeljene mladine v ustrezne organizacije, aktivizacijo žensk ter oblikovanje enotne protimperialistične fronte kolonialnih in polkolonialnih narodov.

Čeprav omenjeni kongres ni navedel vseh vzrokov za Hitlerjev vzpon, je njegov spodbudni mobilizacijski pomen v boju proti fašizmu nesporen. Sprožil je vrsto pozitivnih akcij v narodnih in mednarodnih razsežnostih, tako protifašistične kongrese in konference mladine, sodelovanje mednarodnih sindikalnih organizacij, protifašistične kongrese žensk, študentov, kulturnih delavcev itd., predvsem pa je pomembno prispeval k uspehom pri obnavljanju enotnosti delavskega razreda, h krepitvi demokratičnih protifašističnih gibanj pod vodstvom komunističnih partij.

Objavljamo že omenjeni referat Georgija Dimitrova.

Tovariši!

Že šesti kongres Komunistične internacionale je opominjal mednarodni proletariati na bližnje nove fašistične ofenzive in pozival v boj proti njej. Kongres je opozarjal, da "imamo fašistične tendence v bolj ali manj razviti obliki že skoro povsod in skoro povsod že začetke fašističnega gibanja".

V razmerah najgloblje gospodarske krize, silne zaostritve, splošne krize kapitalizma in zrevolucioniranosti množic je fašizem prešel v široko ofenzivo. Vladajoča buržoazija je vse bolj iskala rešitve v fašizmu, da bi izvedla izredne izjemalske ukrepe proti delovnim množicam in pripravi razbojniško imperialistično vojno, napad na Sovjetsko zvezo, si podjarmila in razdelila Kitajsko in z vsem tem preprečila revolucijo.

Imperialistični krogi poskušajo prenesti vso težo krize na pleča delovnim množic. Za to je potreben fašizem.

Ti krogi se trudijo, da bi rešili vprašanje trga na račun zasužnjevanja slabotnih narodov in z novo delitvijo sveta z vojsko. Zato jim je potreben fašizem.

Ti krogi se trudijo prehiteti naraščanje revolucionarnih sil z razbijanjem revolucionarnega gibanja delavcev in kmetov ter

z vojno proti Sovjetski zvezi, trdnjavi svetovnega proletariata. Zato jim je potreben fašizem.

Tem imperialističnim krogom se je posrečilo v celi vrsti dežel in končno tudi v Nemčiji poraziti proletariati in uvesti fašistično diktaturo pred odločnim prehodom množic v revolucijo.

Za zmago fašizma je značilna prav okolnost, da po eni strani dokazuje slabost proletariata, dezorganiziranega in paraliziranega po katoliški politiki socialne demokracije, po njenem razrednem sodelovanju z buržoazijo, po drugi strani pa kaže slabost buržoazije same, ki se boji uresničevanja bojne enotnosti delavskega razreda, revolucije in ni več zmožna izvajati diktature nad množicami s starimi metodami buržoazne demokracije in parlamentarizma.

Na zmago fašizma v Nemčiji, je dejal tovariš Stalin na XII. kongresu Ruske komunistične partije (boliševikov):

"moramo gledati ne le kot na znak slabosti delavskega razreda in na posledico izdaje socialne demokracije, nanjo je treba gledati tudi kot na znak slabosti buržoazije, ki ni več zmožna vladati s starimi metodami parlamentarizma in buržoazne demokracije, zaradi česar je prisiljena k terorističnim metodami upravljanja — kot na znak, da buržoazija ni več zmožna najti izhoda iz sedanjega stanja z mirno vnanjo politiko, zaradi česar je prisiljena zateči se k politiki vojne."

Razredni značaj fašizma

Tovariši! Fašizem na oblasti je — kot ga je pravilno označil XIII. plenum Izvršnega komiteja Komunistične internacionale — odkrita teroristična diktatura najbolj reakcionarnih, najbolj imperialističnih elementov finančnega kapitala. Najbolj reakcionarna vrsta fašizma je fašizem nemškega kova. Sam se predrzno imenuje narodni socializem, čeprav nima ničesar skupnega s socializmom. Hitlerjanski fašizem ni le buržoazni nacionalizem, ampak je zverski šovinizem. To je državni sistem političnega banditstva, sistem provokacij in mučenja delavskega razreda in revolucionarnih elementov na kmetih, pa tudi buržoazije in inteligence. To je srednjeveško barbarstvo in zverstvo. To je nebrzdani napad na druge narode in dežele.

Nemški fašizem nastopa kot udarna pest mednarodne protirevolucije, kot glavni netilec imperialistične vojne, kot pobudnik križarskega pohoda proti Sovjetski zvezi, veliki domovini delovnih množic vsega sveta.

Fašizem ni oblika državne oblasti, ki baje "stoji nad obema razredoma, proletariatom in buržoazijo", kot je izjavil angleški socialist Brailsford. Ne Fašizem ni nadrazredna oblast niti ni oblast drobne buržoazije ali lumpenproletariata nad finančnim kapitolom. Fašizem je

oblast finančnega kapitala samega. To je organizacija za teroristično obračunavanje z delavskim razredom in z revolucionarnim delom kmetov ter inteligence. Fašizem je v svoji vnanji politiki šovinizem v najbolj grobi obliki, ki goji zoološko mržnjo proti drugim narodom.

Nujno potrebno je zlasti močno naglašati ta resnični značaj fašizma zato, ker je omahljivost socialne demokracije v vrsti dežel omogočila fašizmu potegniti za seboj v krizi iztirjene množice drobne buržoazije in celo nekatere dele najbolj zaostalih plasti proletariata, ki nikdar ne bi sledili fašizmu, če bi razumeli njegov resnični razredni značaj, njegovo pravo naravo.

Razvoj fašizma in fašistična diktatura sama si navzemata v različnih deželah različne oblike po zgodovinskih, socialnih in gospodarskih razmerah in narodnih posebnostih ter mednarodnem položaju vsake od teh dežel. V nekaterih deželah — predvsem tam, kjer fašizem nima široke množične osnove in kjer je boj med posameznimi skupinami v taboru fašistične buržoazije same dovolj močan — se fašizem ne more odločiti, da bi takoj odpravil parlament, in dopušča ostalim buržoaznim strankam in tudi socialni demokraciji določeno legalnost. V deželah pa, kjer se vladajoča buržoazija boji bližnjega izbruha revolucije, uvede fašizem svoj neomejeni politični monopol takoj ali pa z vse večjim terorjem in obračunavanjem z vsemi konkurentnimi strankami in skupinami. To pa ne izključuje, da fašizem v trenutkih posebne zaostritve svojega položaja ne bi razširil svoje osnove in združil odkrito teroristično diktaturo s surovo potvorbo parlamentarizma, ostajajoč slej ko prej pri svojem razrednem bistvu.

Prihod fašizma na oblast ni navadna zamenjava ene buržoazne vlade z drugo, temveč zamenjava ene državne vladavine, buržoazne demokracije, z njeno drugo obliko — odkrito teroristično diktaturo. Hudo napako bi delali, če ne bi hoteli videti te razlike. Prav tako nevarna in huda napaka pa bi bila podcenjevati pomena, ki ga imajo za uvedbo fašistične diktature vse hujši in hujši reakcionarni ukrepi s strani buržoazije v deželah buržoazne demokracije, ukrepi, ki zatirajo demokratske svoboščine delovnih množic, potvarjajo in krnijo pravice parlamenta in krepijo represalije proti revolucionarnemu gibanju.

Tovariši! Ne smemo si predstavljati ugrabitve oblasti po fašizmu tako preprosto in gladko, kot da bi kak odbor finančnega kapitala odločil, naj se ta in ta dan uvede fašistična diktatura. V resnici pride fašizem na oblast navadno šele po boju — često zelo ostrem — s starimi buržoaznimi strankami ali z delom teh strank, po boju, ki se vodi celo v fašističnem taboru samem, ki včasih privede do oboroženega spopada, kot smo to videli v Nemčiji, Avustriji in drugih deželah. Vse

to pa vendar ne slabi pomena dejstva, da prihajajo buržoazne vlade k uvedbi fašistične diktature navadno skozi vrsto pripravljalnih stopenj, uvajajoč vrsto reakcionarnih ukrepov, direktno pomagajo fašizmu do oblasti. Kdor se na pripravljalnih stopnjah ne bori proti reakcionarnim ukrepom buržoazije in proti lastnemu fašizmu, ta ni zmožen preprečiti fašizma, nasprotno, lajša mu njegovo zmagano.

Voditelji socialne demokracije so se potuhnili in skrivali pred množicami pravi razredni značaj fašizma, niso pozivali v boj proti vse hujšim reakcionarnim ukrepom buržoazije. Zato nosijo veliko zgodovinsko odgovornost, da v odločilnem trenutku fašistične ofenzive znaten del delovnih množic v Nemčiji in v vrsti drugih fašističnih dežel ni videl v fašizmu najbolj krvoločnega finančnega razbojnika, svoje najhujšega sovražnika, da te množice niso bile pripravljene na odpor.

V čem je izvor vpliva fašizma na množice? Fašizmu se zaradi tega posreči pritegniti množice, ker demagoško opozarja na njihove posebno pereče potrebe in zahteve. Fašizem, ne podžiga le globoko ukoreninjene predsodke množic, ampak izkorišča tudi njihova najplemenitejša čustva, njihov čut za pravičnost, kdaj pa kdaj celo njihove revolucionarne tradicije. Zakaj se predstavljajo nemški fašisti, ti slugi teške buržoazije in smrtni sovražniki socializma, množicam kot "socialisti", a svojo ugrabitev oblasti označujejo na "revolucijo"? Zato, ker skušajo izkoristiti vero v revolucijo, težnjo po socializmu, ki živi v srcih širokih množic Nemčije. Fašizem deluje v korist skrajnih, imperialistov, pred množicami pa nastopa pod množico do razbojniške buržoazije, do bank, trustov in finančnih magnatov. Pri krinko varovalca užaljene narodnosti in apelira na užaljena narodna čustva, kot n.pr. nemški fašizem, ki je potegnil za seboj množice z geslom "proti Versaillesu".

Fašizem teži po najbolj neoviranem izkoriščanju množic, približuje se jim s spretno protikapitalistično demagogijo, izkoriščajoč globoko sovraštvo delovnih tem poudarja gesla, ki so najbolj mamljiva za politično nezrele množice. Tako v Nemčiji — "splošna blaginja bodi pred osebnim blaginjo"; v Italiji — "naša država ni kapitalistična, ampak Korporativna"; Na Japonskem — "vse za Japonsko brez izkoriščanja", v ZDA — "za razdelitev bogastva" itd.

Fašizem prepušča ljudstvo najbolj pokvarjenim, najbolj podkupljivim elementom, demagoško zahtevajoč obenem "pošteno in nepodkupljivo oblast".

Licemerno udarja po korupciji (npr. afera Bermata in Sklareka v Nemčiji, afera Staviskega v Franciji in vrsta drugih) pri tem pa zgolj špekulira z globokim razočaranjem množic nad vladami buržoazne demokracije.

Fašizem omamlja množice v korist najbolj reakcionarnih krogov buržoazije, tiste množice, ki odhaajajo razočarane iz starih buržoaznih strank. Te množice privlači zaradi svojih ostrih napadov na buržoazne vlade in nepomirljivih stališč do buržoaznih strank.

S cinizmom in lažnivostjo prekaša vse druge vrste buržoazne reakcije, demagogijo prilagaja posebnostim ljudstva vsake dežele, celo posebnostim različnih socialnih slojev iste dežele. Množice drobne buržoazije, celo del delavstva, pritiran v bedo zaradi brezposelnosti in negotovosti za obstanek, postajajo žrtve socialne in šovinistične demagogije fašizma.

Fašizem prihaja na oblast kot *stranka naskoka* na revolucionarni proletarijat, na razburkane ljudske množice prevzem oblasti pa igra kot "revolucionarno" gibanje proti buržoaziji v imenu "vsega naroda", za "rešitev naroda". (Spomnimo se Mussolinijevega pohoda na Rim, "pohoda" Pilsudskega na Varšavo, Hitlerjeve narodnosocialistične "revolucije" v Nemčiji itd.).

Toda kakršnekoli krinke si že nadeva fašizem, kakorkoli že nastopa, na katerikoli način si prigrabi oblast — je *najbesnejša ofenziva kapitala na delovne množice, najbolj nebrzdani šovinizem in osvajalska vojna; fašizem je besna reakcija in protirevolucija; fašizem je najhujši sovražnik delavskega razreda in vsega delovnega ljudstva!*

Kaj prinaša množicam zmagoviti fašizem?

Fašizem je obetal delavcem "pravičen zaslužek", v resnici pa jim je prinesel še nižjo, beraško raven življenja. Brezposelnim je obetal delo, v resnici pa je prinesel še hujši glad in suženjsko prisilno delo. V resnici spreminja delavce in brezposelne v najbolj brezpravne partije kapitalistične družbe, razbija njihove sindikate, pripravlja jih ob pravice stavke in delavskega tiska, gini jih nasilno v fašistične organizacije, razsipava fonde njihovega socialnega zavarovanja, tovarne pa pretvarja v kasarne, kjer vlada nebrzdana samovolja kapitalistov.

Fašizem je obetal delovni mladini, da ji bo odprl široko pot. v svetlo bodočnost. V resnici pa je prinesel množično odpuščanje mladine iz podjetij, taborišča za prisilno delo in neprestane vojaške vaje za osvajalsko vojno.

Fašizem je obetal nameščencem in malim uradnikom ter inteligenci zagotovljen obstanek, uničenje vsemogočnosti trustov in špekulacij bančnega kapitala. V resnici pa jim je prinesel še hujši obup in negotovost glede jutrišnjega dne; podreja jih novi birokraciji sestavljeni iz svojih najbolj poslušnih pripadnikov, ustvarja nevzdržno diktaturo trustov, širi v nezasišanih ramerah korupcijo in demoralizacijo.

Fašizem je obetal orožnikom in osiromašenim kmetom odpravo okov dolga, odpravo najemniškega razmerja in celo brezplačno razlastitev veleposestniške zemlje. V resnici pa prinaša do sedaj nezasišano zaslužnjevanje delovnih kmetov s strani trustov in fašističnega državnega stroja in tira izkoriščanje osnovnih kmečkih množic po težkih agrarcih, bankah in oderuhih do skrajnih meja.

"Nemčija bo kmetska dežela, ali je pa sploh ne bo" — je svedeno izjavljal Hitler. In kaj so kmetje v Nemčiji dobili pod Hitlerjem? Moratorij, ki je že preklican? In zakon o kmečkem dedovanju, ki bo

pognal milijone kmečkih sinov in hčera iz vasi in jih docela sproletariziral. Poljedelski delavci so spremenjeni v polsužnje, oropani celo osnovne pravice do svobodnega gibanja. Delovnim kmetom je vzeta možnost prodajati na trgu proizvode svojega gospodarstva.

In na Poljskem?

"Poljski kmet — piše poljski list "Čas" — uporablja še način obdelovanja in orodje, kakršno so uprabljali samo še v srednjem veku: hrani si v peči ogenj in ga posoja sosedu, kolje vžigalice na več delov, si sposoja umazane, pomije od sosedov in brozgo iz sodov, v katerih so bile slane ribe, da pride do slane vode. To ni pravljica, ampak resnično stanje na vasi, o čemer se more vsakdo prepričati".

In tega, tovariši, ne pišejo komunisti, ampak list poljske reakcije.

Toda to ni niti daleč vse.

Dan za dnem so po nemških taboriščih, po kletah Gestapa (tajne politične policije), v poljskih ječah, na bolgarskih in finskih policijah, v beograjski "Glavnjačiji", v romunski "Siguranci", po italijanskih otokih — podvrženi najboljši sinovi delavskega razreda, revolucionarni kmetje, borci za krasno bodočnost človečanstva tako odvrtnim nasiljem in ponižanjem, da pred njimi zbledijo tudi najbolj gnusna dela carske ohranke (politične policije, op. prev.). Zločinski nemški fašizem spreminja može v pričo njihovih žena v krvavo gmoto, pošilja materam v poštnih zavojih pepel ubitih sinov. Sterilizacija je postala sredstvo političnega boja. Zaprtim antifašistom vbizgavajo v celicah za mučenje strup, lomijo roke, izkopavajo oči, jih obešajo, brizgajo vodo vanje, izrezujejo jim na živem telesu kljukaste križe.

Pred menoj je statistično poročilo Mednarodne organizacije pomoči borcem za revolucijo (Rdeče pomoči) o ubitih, ranjenih, ujetih, pohabljenih in do smrti izmučenih v Nemčiji, na Poljskem, v Italiji, Avstriji, Bolgariji, Jugoslaviji. Samo v Nemčiji je za narodno-socialističnega režima bilo ubitih več kot 3.200, zaprtih 317.000 ranjenih in mučenih 218.000 protifašističnih delavcev, kmetov, nameščencev, intelektualcev, komunistov, socialnih demokratov, članov opozicijskih krščanskih organizacij. V Avstriji je "krščanska fašistična vlada" od začetka februarjskih bojov lani ubila 1900, ranila in pohabila 10.000, zaprla 40.000 revolucionarnih delavcev. A to poročilo, tovariši, še zdaleč ni popolno.

Težko mi je najti besed, s katerimi bi izrazil vse ogorčenje, ki nas prevzema ob mislih na muke, ki jih danes preživlja delovno ljudstvo v vrsti fašističnih dežel. Številke in dejstva, ki jih navajam, ne izražajo niti stotine izkoriščanja prave slike in muk belogardističnega terorja, katerega je vsak dan polno življenje delavskega razreda v raznih kapitalističnih deželah. Nobena debela knjiga ne more podati jasne predstave o neštetih zverstvih fašizma nad ljudstvom.

(Se nadaljuje)

**BERITE, PODPIRAJTE
DELO**

Za priznanje statusa SSG naj bi se zavzela tudi dežela

Stranke ustavnega loka so obljubile, da bodo podprle akcijo

V nadaljevanju razgovorov s tržaškimi pokrajinskimi vodstvi političnih strank ustavnega loka se je delegacija Stalnega slovenskega gledališča sestala s Krščansko demokracijo, socialdemokrati, liberalci in republikanci. Kot je znano se je delegacija SSG že prej sestala z vodstvom tržaške federacije KPI (o tem smo poročali v prejšnji številki) in z vodstvom federacije PSI. Obe vodstvi sta zagotovili vso možno podporo za dokončno rešitev problema SSG.

Tajnik tržaške Krščanske demokracije je v razgovoru s predstavniki SSG izrazil svojo zaskrbljenost v zvezi z zagotovitvijo potrebnih kreditov, obljubil pa je, da se bo tudi njegova stranka zavzela za premostitev obstoječih težav, ki ogrožajo obstoj in nadaljnje delovanje gledališča.

Tudi vodstvo socialdemokratske stranke je dalo zagotovilo, da bo tudi na vsedržavni ravni podprlo predlog o ureditvi statusa SSG.

Delegacijo SSG je sprejel tudi predsednik tržaške pokrajinske uprave dr. Michele Zanetti. Ob ugotovitvi, da si ni mogoče zamisliti kulturnega življenja v naši deželi brez gledališča slovenske narodnostne skupnosti, je potrdil pripravljenost nuditi vso pomoč, kakor je to tržaška pokrajina, tudi v svojstvu člana konzorcija SSG, zmeraj storila.

Dr. Zanetti je predlagal, da bi poleg krajevnih ustanov odigrala glavno vlogo pri reševanju SSG iz sedanjega položaja dežela Furlanija-Juljska krajina. V zvezi s tem je tudi predlagal, da bi dežela prevzela pobudo za sestanek med vsemi neposredno zainteresiranimi organi javnega upravljanja in upravljalci SSG, za koordinacijo pomoči in dokončne rešitve.

V sredo, 24. t. m. sta delegacijo SSG sprejela tudi predsednik deželnega sveta Arnaldo Pittoni in deželni odbornik za kulturo dr. Carlo Volpe. Delegacija je najvišjega predstavnika sveta dežele Furlanije-Juljske krajine in odgovornega za kulturo seznanila z akcijo vodstva SSG pri vseh strankah ustavnega loka ter v krajevnih upravah za rešitev gledališča slovenske narodnostne skupnosti iz obupne situacije, v kateri se že vrsto let nahaja. Ob tridesetletnici neprekinjenega delovanja je krizni položaj SSG dosegel vrhunec in če ne pride do odločnega posega s strani krajevnih ustanov ter dežele, predvsem pa države, bo SSG prisiljeno prekiniti z delovanjem.

Dr. Volpe je osvojil predlog predsednika tržaške pokrajine dr. Zanettija o skupnem sestanku na deželni ravni med člani konzorcija SSG in odgovorajajočimi javnimi organi za izvedbo koordinirane akcije in programa dokončne rešitve položaja slovenske gledališke ustanove.

Predsednik deželne sveta Arnaldo

Pittoni je ob ugotovitvi, da je "potrebno takoj pristopiti k reševanju SSG, pa čeprav z izjemnimi posegi", izrazil prepričanje, da bo to dežela Furlanija-Juljska krajina tudi storila, "kajti gledališče slovenske narodnostne skupnosti v Italiji ni samo gledališče neke manjšine, temveč stvarni del kulturnega bogastva širokega prostora, kjer se srečujejo različni narodnostni in državniški prostori".

Abonma SSG za jubilejno sezono 1975-76

Stalno slovensko gledališče v Trstu razpisuje abonma za jubilejno sezono 1975-76.

Repertoar:

V abonmaju: Anton Leskovec: DVA BREGOVA, drama (iz življenja beračev) v treh dejanjih; Maksim Gorki: BARBARI, drama v štirih dejanjih (prvič v slovenščini); Josip Tavčar: IGORJU UGAJA BACH, igra v dveh delih, krstna uprizoritev; Frank Wedekind: POMLADNO PREBUJENJE, drama v treh dejanjih (prvič v slovenščini); Georges Feydeau: CHAMPIGNOL ALI VOJAK PO SILI, igra v treh dejanjih (prvič v slovenščini); Andrej Hieng: IZGUBLJENI SIN, melo-drama v štirih slikah (slovenska novost), gostovanje Mestnega gledališča ljubljanskega; GLASBENA KOMEDIJA, gostovanje gledališča "Komedijska" iz Zagreba.

Vrsta abonmajev v Trstu:

Red A (premierski), Red B (prva sobota po premieri), Red C (prva nedelja po premieri), Red D (mladinski v sredo), Red E (mladinski v četrtek), Red F (sindikalni - druga sobota po premieri), Red G (popoldanska predstava na dan praznika), Red H (mladinski), Red I (mladinski), Red J (mladinski).

Cene za abonente v Trstu:

Parter I. (sedeži v sredini): premiera 16.000 lir, ponovitve 8.000 lir; parter II. (ostali sedeži): premiera 12.500 lir, ponovitve 4.000 lir; balkon: premiera 4.000 lir, ponovitve 4.000 lir. Mladinski abonma velja za vse sedeže in stane 4.000 lir. Abonma za invalide stane 4.000 lir, sindikalni abonma 7.000 lir, okoliški abonma pa 6.000 lir.

Na osnovi sodelovanja in izmenjav obeh stalnih gledališč, italijanskega in slovenskega v Trstu, imajo abonenti SSG na razpolago eno brezplačno vstopnico za predstavo "Sior Todero Brontolon".

Izven abonmaja: Aldo Nicolaj: STARA GARDA, tragikomedija v dveh delih (prvič v slovenščini); Franz Kroetz: PARJENJE, drama v slikah iz sodobnega življenja (prvič v slovenščini); Ivan Cankar: PODOBE IZ SANJ IN ŽIVLJENJA, dramski kolaz (prvič na gledališkem

odru); Pavel Golia: SRCE IGRAČK, mladinska predstava.

Ostala gostovanja:

Jugoslovansko dramsko gledališče iz Beograda, Drama slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane, Drama slovenskega narodnega gledališča iz Maribora, Slovensko ljudsko gledališče iz Celja, Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice, Mladinsko gledališče iz Ljubljane, Lutkovno gledališče iz Ljubljane.

Vpisovanje abonentov pri glavni blagajni Kulturnega doma v Trstu ob delavnikih od 8. do 14. ure in v Tržaški knjigarni v Trst (samo do 4. oktobra).

Abonma v Gorici:

Vse predstave v abonmaju bodo v gledališču Verdi. Stalno slovensko gledališče organizira sezono skupaj s Slovensko prosvetno zvezo in Zvezo slovenske katoliške prosvete v sodelovanju z ustanovo za kulturne in umetniške prireditve (EMAC). Vpisovanje abonentov sprejemajo na sedežu Slovenske prosvetne zveze v Gorici, Ulica Malta 2, in v Katoliškem domu, Drevored XX. s. septembra 85. Abonmaje vpisujejo tudi na sedežih prosvetnih društev.

Cene abonmajev za sedem predstav v Gorici:

Parter I. 10.000 lir, parter II. 7.000 lir, mladina 4.000 lir.

PRIJATELJSKI STIKI MED DOLINO IN KOČEVJEM

Dolinska občina ima že nekaj let prijateljske stike s pobrateno občino Kočevje. Letos so se že srečali lovci, šolniki in pred kratkim bivši borci. Kar zadeva športno in kulturno področje pa je bilo zadnja leta premalo stikov.

V živahni razpravi sta ravnatelja slovenskih šol izrazila željo po prireditvi "dneva prosvetnega delava" v Dolini, na katerega naj bi povabili tudi šolnike in kulturnike iz Kočevja, dalje željo po medsebojnem dopisovanju osnovnošolskih otrok ter po večdnem nagradnem potovanju tretješolcev v Kočevje.

Na dan je prišel tudi zanimiv predlog, da bi organizirali otroške kolonije ali bivanje otrok revnih staršev obeh občin. Športniki si želijo vsakoletnega športnega dneva z nastopom ekipe sestavljene iz igralcev Brega, Domja in Rosandre, ter kočevske nogometne ekipe. Podobna pobuda naj bi veljala tudi za šolo in kulturo.

Ob zaključku sestanka so odbrili sklep, da čimprej sestavijo ožji odbor, sestavljen iz predstavnikov šol, športnih in prosvetnih društev in godb na pihala, ki naj bi se sestel s predstavniki kočevskih organizacij, kjer naj bi se dogovorili o popestritvi nadaljnjih stikov.

Zato je občinska uprava sklicala sestanek s predstavniki športnih in prosvetnih društev, slovenskih in italijanskih šol in godb na pihala, z namenom sestave okvirnega programa obojestranskih prireditev in srečanj, upoštevajoč vse predloge in želje posameznih organizacij.

Trebče

Praznik komunističnega tiska

Nastop pevskega zbora in godbe iz Pridvora

Sekcija KPI Zorko Kralj v Trebčah je letos priredila kar dva praznika tiska. Zadnji je bil v soboto in nedeljo, 14. in 15. t.m. V okviru tega praznika je bil tudi odbojgarski turnir za pokal Dela. Na kulturnem sporedu sta sodelovala tudi pevski zbor in pihalna godba iz Pridvora.

Na zborovanju sta govorila občinska svetovalec arh. Costa in Stojan Spetič. Oba govornika sta obravnavala aktualne politične probleme in probleme krajevnih

uprav. Arh. Costa je govoril tudi o vprašanjih urbanistične ureditve Krasa in o kraških rezervatih, ki naj bi jih upravljala gorska skupnost.

V odbojgarskem turnirju so nastopile naslednje ekipe: Bor, Sloga, Kontovel in Breg. Pokal Dela je osvojila ekipa s Kontovela, ekipa Bora je prejela pokal Zveze slovenskih športnih društev, ekipa Brega pokal Sekcije KPI Zorko Kralj, ekipa Sloga pa je prejela pokal športnega društva Primorec iz Trebč.

Problem openskega pokopališča

Prebivalci Opčin, Banov in Ferlugov pričakujejo, da bo tržaška občinska uprava upoštevala njihove predloge.

Prejšnji teden so krajevne organizacije na Opčinah - prosvetno društvo Tabor, športno društvo Polet in združenje upravičenih posestnikov - priredile sestanek, na katerem so razpravljali o predlogu občinske uprave za gradnjo novega pokopališča. Po tem predlogu naj bi novo pokopališče zgradili na področju med pokrajinsko cesto Opčine - Bani in državno cesto, ki vodi k mejnemu prehodu pri Fernetičih. V ta namen naj bi zasegli površino 8.000 kv. m. zemljišča, ki je last zasebnikov. Konzulta za vzhodni Kras se sicer še ni izrekla o tej izbiri, zahtevala pa je, naj bi celotno vprašanje temeljito proučili.

Na sestanku, ki so ga sklicale zgoraj omenjene krajevne organizacije, je predlog občinske uprave orisal občinski svetovalec Dolfi Wilhelm in ga seveda kritično ocenil. Po razpravi je bila odobrena naslednja resolucija:

"Prebivalci Opčin, Banov in Ferlugov zbrani na masovnem sestanku, ki so ga

sklicali prosvetno društvo Tabor, športno društvo Polet in združenje upravičenih posestnikov z Opčin, smo razpravljali o občinskem predlogu glede gradnje novega openskega pokopališča.

Ugotovili smo, da je občinska uprava že pri namembni zemljišča ukrepala, ne da bi smatrala za potrebno vprašati za mnenje prizadeto prebivalstvo. občinske uprave, naj vinkulirana zasebna zemljišča razreši vinkulacije.

Če bi se moralo zgoditi, da bi vas nekaj časa bila brez pokopališča in da bi morebitne umrle pokopali na tržaškem pokopališču, bi morala občinska uprava prebivalstvu zagotoviti, da bo na lastne stroške poskrbela za prekop vseh tistih pokojnih, katerih svojci bi izrazili željo, da jih pokopljejo na Opčinah.

Prav tako mora občinska uprava zagotoviti vsem vaščanom, ki so lastniki ali najemniki grobov na starem pokopališču, enakovredne prostore na novem pokopališču.

Končno izražamo zadovoljstvo, da je občina le prisluhnila našim problemom in pristopila k reševanju tega res perečega vprašanja, obenem pa upanje, da bodo vsaj v tej fazi naši predlogi upoštevani, posebno zato, ker menimo, da so za vas najbolj koristni ter izvedljivi brez posebnih težav".

Glede načrta ugotavljamo, da velikost novega pokopališča, ki naj bi bilo zgrajeno v prvi fazi, povsem zadošča vaškim potrebam. Prav zaradi tega zahtevamo od občinske, uprave, da bi se pokopališče gradilo na jusarskem zemljišču, ki je prav tako vključeno v predel, ki ga je občina namenila gradnji novega pokopališča, na primer na parcelah 3607, 3621, 3622, 3623, 3624, 2685. Taka rešitev bi po eni strani ne oškodovala velikega števila prizadetih lastnikov, ki bi sicer postali žrtev razlastitve, po drugi strani pa bi občinska uprava lahko prihranila denarna sredstva za nakup zemljišč.

Ker menimo, da je celotni obseg pokopališču namenjenega zemljišča za vaše potrebe vsekakor prevelik, zahtevamo od

28. septembra 1975 v Podgori

Odkritje spomenika padlim v NOB

V nedeljo popoldne bo pred novim spomenikom koncert godbe iz Anhovega in Tržaškega partizanskega pevskega zbora.

Osrednja slovesnost se bo začela v nedeljo zjutraj. Okrog 9.30 bo spreved krenil proti spomeniku. Spomenik bodo odkrili okrog 10. ure. Na slovesnosti bodo sodelovali učenci podgovorskih osnovnih šol, moški pevski zbor iz Podgore, Tržaški partizanski pevski zbor in člani Slovenskega gledališča iz Trsta.

V nedeljo, 28. t.m. bodo v Podgori pri Gorici odkrili veličasten spomenik padlim v NOB in žrtvam fašističnega nasilja. Slovesnost se bo začela že dan prej, ko je na sporedu kolesarski rally otrok po partizanskih poteh v Goriških Brdih, v večernih urad pa bo v Podgori igrala pihalna godba iz Anhovega.

DELO - glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Direktor ALBIN ŠKERK
Odgovorni urednik
ANTON MIRKO KAPELJ
Uredništvo in uprava:
Trst - Ulica Capitolina, 3
telef. 764-872, 744-074
Dopisništvo v Gorici: Ulica Locchi, 2
telef. 24-36
Letna naročnina 2.500 lir.
Poštni tekoči račun 11/7000
Tisk: Tipo/offset Riva
Trst, Ul. Torrefianca 12